

Motion till riksdagen 2012/13:N396

av Peter Johnsson m.fl. (S)

Fordonsindustrin i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om fordonsindustrin i Västsverige som en motor för tillväxten i Sverige.

Motivering

Västsverige är helt dominerande i landet när det gäller fordonsindustrin, med Göteborg, Skövde, Trollhättan och Uddevalla som centra. Huvudorterna har också starka kopplingar till högskolorna för forskning och utveckling inom fordonsindustrin.

Den internationella lågkonjunkturen som inleddes under hösten 2008 drabbade den västsvenska fordonsindustrin med full kraft. Antalet varslade flerdubblades och besked om företagsnedläggelser och driftsinskränkningar kom dagligen. Saabs konkurs har gjort fordonsklustret i Västsverige sårbarare och situationen är fortfarande oroande.

Det tillverkades 2011 cirka 360 000 fordon per år i Sverige; 85 procent av personbilarna och drygt 95 procent av de tunga fordonen går på export. Fordonsindustrin är vårt lands största exportnäring med ett exportvärde på 142 miljarder kronor, vilket motsvarar 12 procent av varuexporten. Fordonstillverkarna och deras underleverantörer har cirka 110 000 anställda.

Investera i fordonsforskning

I den stenhårda internationella konkurrensen kan och ska Sverige aldrig hävda sig med låga löner, lägre kompetens eller gårdagens teknik. Istället måste fokus riktas mot hur Sverige kan fortsätta att ligga i framkant med nya affärsidéer, ökad produktivitet och höjd kompetens.

Fel! Okänt namn på

En framgångsfaktor för fordonsindustrin är att arbeta med hela kedjan från forskning och utveckling till produktion. För Västsverige är det säkerheten och miljöarbetet som är de främsta konkurrensmedlen. För att vi ska kunna behålla och förstärka vår position krävs det fortsatta investeringar i forskning och utvecklingsarbete.

Fordonsindustrins investeringar svarar för en fjärdedel av hela industrins investeringar i forskning och utveckling.

Sverige är världsledande inom ett antal forskningsområden: säkerhet, drivlineteknik och telematik. Därmed spelar fordonsindustrin genom sin storlek, sitt gedigna kunnande och den komplexa kedjan av produktutveckling, underleverantörer och slutleverantörer en central roll för Sveriges tillväxt, sysselsättning och konkurrenskraft.

Fordonsindustrin går igenom ett avgörande teknikskifte, pådrivet av allt högre miljö- och säkerhetskrav på fordonen. Omställningen till ett hållbart samhälle kommer att pågå länge och kräva stora insatser i fråga om forskning, utveckling och uthålliga investeringar. Samtidigt präglas fordonsindustrin av hård konkurrens, till stor del utanför Sveriges gränser. Det faktum att andra etablerade fordonsnationer, exempelvis Tyskland, Frankrike, Japan och USA, investerar stora offentliga resurser för att uppmuntra teknikutveckling och konkurrenskraft ställer krav på att även den svenska regeringen agerar, vilket den ännu inte har gjort.

Värdefulla forskningsmiljöer riskerar att slås sönder och risken är stor att Sverige tappar mark. Fordonsforskningsprogrammen är ett bra sätt att fördela forskningsresurser till universitet, högskolor och forskningsinstitut och att därmed få med industrin som en betydelsefull finansör.

Huvudorterna för fordonsindustrin har starka kopplingar till högskolorna, för att säkerställa forskning och utveckling inom näringen. Det innebär att man i regionen arbetar med hela kedjan inom fordonstillverkningen, från forskning och utveckling till konkret produktion.

Det krävs en fortsatt investering i forskning och utvecklingsarbete; det är därigenom som regionen har sina främsta konkurrensfördelar. Samarbetet med högskolorna måste förstärkas och utvecklas ytterligare. För att stärka konkurrenskraften och utvecklingsarbetet inom industrin och andra näringslivsgrenar behövs en fortsatt ambition att bygga upp regionala utvecklingscentra och inkubatorer. Det finns idag flera framgångsrika centra där företag, högskolor, regioner och kommuner arbetar tillsammans för att skapa förutsättningar för företags- och produktutveckling. Innovatum i Trollhättan och Lindholmen i Göteborg är exempel som har och har haft en stor betydelse för utvecklingsarbetet inom fordonsindustrin.

Det behövs kompetent kapital till inkubatorer. Med hjälp av inkubatorer kan fler innovativa idéer omsättas till kommersiella företag. En inkubator erbjuder en miljö för utveckling av nya affärsidéer. I dag finns ingen särskild statlig finansiering till företag inom inkubatorer, något som prövats med goda resultat i andra länder med ambitiösa inkubatorsystem. Även tillgång till affärsutvecklare är central. Vi ser behovet av en ny modell för statlig riskkapitalförsörjning till företag kopplade till inkubatorer. Syftet bör vara att omvandla innovativa idéer som ännu anses för riskfyllda och befinner sig i ett för

tidigt skede för att få finansiering från enbart privata investerare till företag som befinner sig i ett uppstartsskede. Målet bör vara att företagen efter tiden inom inkubatorn ska bli kapabla att finansiera sig privat och fungera utan statligt stöd. Återbetalning av statligt stöd ska ske från de företag inom inkubatorn som genererar intäkter.

Investera i klimatsmarta fordon

Det är nödvändigt att bilparken i Sverige och andra länder blir mer miljövänlig. Vi vill stimulera fordonsindustrin till att påskynda omställningen till produktion av mer miljösamma fordon. På så sätt blir svensk industri mer konkurrenskraftig i framtiden.

Miljöarbetet är en viktig del av utvecklingen inom fordonsindustrin, och det skapar både arbeten och tillväxt i samhället. I Västsverige finns kunskaper och erfarenheter för att utveckla alternativa miljövänliga bränslen och annan miljöteknik. Det arbetet behöver intensifieras genom att ett nationellt centrum utvecklas.

En för liten andel av nybilsförsäljningen utgörs idag av miljöfordon. För att underlätta framväxten av en marknad för miljöfordon behöver efterfrågan stimuleras via de statliga myndigheternas upphandling. Till exempel skulle det kunna ske via att regeringen undersöker förutsättningarna för förkommersiell upphandling. En förkommersiell upphandling kan innefatta olika skeden i utvecklingen av en ny produkt, till exempel testserier.

Investera i de anställdas kompetens

De anställda inom fordonsindustrin och hos de många underleverantörerna har en stor och bred kompetens som det är oerhört viktigt att bibehålla och utveckla för framtiden. Därför bör man inte låta människor gå ut i arbetslöshet utan istället genom arbetsmarknadspolitik erbjuda stöd till fortsatt anställning och kompetensutbildning. Det är viktigt att staten i samarbete med de fackliga organisationerna och företagen arbetar med effektiva jobbskapande åtgärder.

Investera i fordonsforskning

Regeringen beslutade i februari 2012 att satsa 450 miljoner kronor per år i samverkansprogrammet för fordonsstrategisk forskning och innovation, där fordonsindustrin satsar motsvarande belopp. Beslutet innehåller en satsning på så kallat aktiva trafiksäkerhetssystem för fordon. Beslutet är en bra början.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 28 september 2012

Peter Johnsson (S)

Hans Olsson (S)

Hans Hoff (S)

Kenneth G Forslund (S)

Gunilla Svantorp (S)

Carina Ohlsson (S)

Lars Johansson (S)